

DIJİTAL KÖLELİĞİN SIRLARI

Erkan Terzi

Dijital Köleliğin Sırları

Erkan Terzi

Genel Yayın Numarası: 391
ISBN: 978-605-72653-5-7
1. Basım, Mayıs 2023

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.©2023
Efil©2023

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz
Grafik Tasarım: Ferhat Önder
Kapak Tasarım: Erkan Terzi, İsmet Kale

Baskı ve Cilt:
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi
Beytepe Köy Yolu No.3 Bilkent, Çankaya/Ankara
Telefon: 0312 266 44 10
Sertifika Nu.: 46519

 EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.
Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı
No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye
Tel : (+90) 312 442 52 10
GSM : (+90) 530 108 99 76 Faks : (+90) 312 442 52 12

www.efilyayinevi.com • [instagram.com/efilyayinevi](https://www.instagram.com/efilyayinevi) • twitter.com/efilyayinevi

Ruhlarımıza İşlenen
DİJİTAL KÖLELİĞİN SIRLARI

Sizin için oynanan oyunların
farkına varma zamanı geldi!

$$2 + 0 + 2 = 3$$

Erkan Terzi

İÇİNDEKİLER

Dijital Yalanlar	14
Şirketler Müşteriden Veri Elde Etmenin Neresinde?....	19
Çocuklarımızı Uygulamalardan Ne Kadar Uzakta Tutabiliriz?	26
Çocuklarda Reklam Gösterimi.....	29
Meta & Google için Bugün ve Gelecek?	31
Meta ile Avrupa Birliği ve ABD Arasında Yaşananlar!	36
Sosyal Medyada Stratejik Yalanlar	39
Nöro Dünya.....	44
Nöro Pazarlama Nedir?.....	46
Beynimizdeki Algı Sistemi!	49
Voğanın Hiçbir Tadı Yok!	54
Kullanılan Koşullanma Yöntemleri.....	58
Reklamlarda Kullanılan İçerikler	60
Algı Dünyamız ve Çağrışımların Kullanımı.....	64
Takibi Bırakmak.....	68
Sosyal Medya Algı Sistemleri.....	71
Kameralardan Ne Kadar Kaçabilirim?.....	75

Ben Deli miyim?	78
Çocuklar için Takip Uygulamaları	89
Gelecek ve Teknoloji.....	92
DNA'nın Muazzam Gücü	96
Yapay Zekanın Bilimsel Gücü.....	99
Reklam Dünyası İçin Dna!.....	102
Günümüzde Şirketler ve Geleceğin Yeni İş Alanları!	105
Var Olan Bilinci Aktarmak!	108
İnsan Genomu Projesi (Human Genome Project).....	110
Yaşayan Mikroorganizmalardaki Sen!.....	113
Dünya'nın Sonu Gelecek mi?.....	118
Reklamcılığın Yaşayacağı Evrimleşme.....	124
Metaverse Dünyası Gerçek mi?	127
İnteraktif İçerikler	131
Mobil Uygulamalar ve Gelecek	134
Oyun Dünyası ve Kuantum Bilgisayarlar	138
Sağlık Teknolojilerinde Gerçekleşebilecek Yenilikler.....	141

Teknolojik Gelişmenin Hayatımızı Değıştiren	
Olan Listesi.....	144
Son Söz.....	148
Sözlük.....	150

Kendinin ve toplumun farkında olan,
bilinçli bir hayatla kendine oynanan oyunların farkına varmak
isteyen tüm okuyuculara ithaf edilmiştir.

Yaşamınıza sahip çıkın!

YAZAR HAKKINDA

Erkan Terzi, 23 yılı aşkın pazarlama ve dijital etkileşim çözümleri alanında deneyimli dünyaca tanınan bir pazarlama profesyoneli. Öncelikle İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden pazarlama alanında lisans derecesi olarak başarılı bir şekilde işletme yönetimi

eğitimi tamamlamıştır. Daha sonra prestijli Massachusetts Institute of Technology (MIT) Sloan School'da Dijital Pazarlama Analizi üzerine eğitim almış ve pazarlama ve dijital teknolojiler alanında yüksek lisansını University of California, Berkeley'de tamamlamıştır. Şu anda İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde tez çalışmasıyla birlikte pazarlama alanında yüksek lisans derecesi için çalışmalarını sürdürmektedir.

Erkan Terzi, İstanbul, Ankara ve San Francisco'da Koç Allianz, Aksigorta, Comcast Spotlight, Simfer, Ziylan Group, LG Electronics ve Aselsan gibi tanınmış ulusal ve uluslararası şirketlerde çalışmıştır. Hem yurt içinde hem de yurt dışında birçok şirket ve marka için danışmanlık ve strateji planları sunmuştur bu hizmetlerini gerçekleştirmiştir.

Şu an Erkan Terzi, teknoloji ve sağlık alanında araştırmalar yapan New York merkezli bir şirket olan Massive Bio'nun Baş Pazarlama Sorumlusu (CMO) olarak görev yapmaktadır. CMO olarak, etkili pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanmasında önemli rol oynamış ve şirketin iş hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmuştur.

Erkan, Microsoft, Milli Eğitim Bakanlığı, Google, IBM, Marmara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve York Trade gibi farklı kurum ve kuruluşlardan uzun süreli teknoloji ve uluslararası pazarlama eğitimi ve sertifikaları almıştır. Ayrıca Davranışsal Pazarlama (Nöro Pazarlama, Dijital Pazarlama, Kurumsal Marka Pazarlama, Stratejik Pazarlama Planı, Stratejik Dijital Pazarlama Planı), İletişim Teknolojileri ve Dijital Fotoğrafçılık konularında kitaplar yazmıştır. “Davranışsal Pazarlama” kitabı İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Fransa, İspanya, Japonya, İtalya, Hindistan, Brezilya, Hollanda, Almanya ve Türkiye’de satılmıştır.

Erkan’ın pazarlama üzerine yazdığı makaleler Capital, Brandmap, Economist, Digitalage, Para, Mediacat, Marketing Türkiye, Export, Entrepreneurship, Hürriyet gibi dergi ve gazetelerde yayınlanmıştır. Ayrıca çeşitli konferanslara katılmış ve çeşitli pazarlama konularında konuşmalar yapmıştır. İş hayatı süresince, projeler kapsamında 30’dan fazla ödül kazanmıştır. Şu anda sosyal medya, PR değerlendirme, dijital medya ve PR&SM entegrasyonları konularında dört proje üzerinde çalışmaktadır.

Erkan Terzi evli olup iki çocuğa sahiptir.

GİRİŞ

Her geçen gün değişen iletişim dünyasına ayak uydurmak zorlaşıyor. Var olan bilgilerimize her gün bir yenisi ekleniyor. Bilginin kitlesel kullanımı ve yarattığı bu sinerji, bizleri bazen şaşırtıyor bazen de sadece kendimizi akışa bırakma isteği uyan-dırıyor. Aslında bir şeyler öğreniyor ve herkes gibi iletişim dün-yasındaki yerimizi alıyoruz. Ancak gün içinde gelen yüzlerce hatta binlerce iletişim bombardımanından hangi birinin diğe-rinden daha önemli olduğunu anlayamıyoruz. Tüm bunların hayatımıza, ileriye dönük olarak ne düzeyde zarar verdiğinin farkına bile varamıyoruz. Fakat hepimiz şunu biliyoruz: Bir şey-ler hayatımızda yanlış gidiyor ve bunun nedenlerini bir türlü bulamıyoruz. Bununla birlikte, bu değişimler bize daha fazla eğlence ve özgürlük veriyor. Aslında burada yer alan bu denge-sizliğin arasında bizler plansız, düzensiz bir şekilde yaşamaya çalışıyoruz. İşte “onların” tam da istedikleri bu! Planları hazır ve arada sağa sola çarpsa da kusursuz bir şekilde işlemeye devam ediyor. Bazı hkmetlerin destekleriyle devasa btcelere sahip olan bu projeler hayatımızın tam da merkezinde yer alıyor.

Bu kitap, sizlerin farkında olduğunuz ama devamlı unuttu-ęunuz ya da çoğunlukla kandırıldığınız bazı bilgileri size ha-tırlatıyor ve öğretiyor olacak. Kitlesel iletişimin artık şirketler tarafından parasal değerlere dönüştürüldüğü bu yüzyılda ken-dimizi ve sevdiklerimizi korumak zorundayız. Bu kitapta yer alan bilgiler size bazı çıkış noktaları veriyor olacak. En azından yaşamınız boyunca daha dikkatli olacağınız ve sizlere oynanan oyunların farkında olarak yaşayabileceğiniz bir hayat vadedi-yor. Hem kendinizin hem de sevdiklerinizin hayatlarını daha güvenli olarak nasıl yaşayabileceğinizi belirttiğimiz gibi aslında

teknoloji şirketlerinin ve ürün/servis satışı yapmak isteyen kâr amaçlı büyük markaların neyi, neden ve ne için yapmak istediklerini gözler önüne seriyor. Bu şirketlerin kendi içlerinde yaşadıkları savaflara değiniyor ve bizlere empoze edilmek istenen sömürü sistemini de anlatıyor. Senelerce bu sistemin içinde çalışmış bir kişi olarak, kötü ya da iyi taraf diye belirtmenin doğru olmadığını düşünüyorum. Bilmeniz gereken, daha fazla para kazanmak isteyen markalar var ve bunlar kanuni yollardan bunu mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirmek istiyor. Bu kitapta, mümkün olduğu kadar, fazlaca yaşadığımız ve tanık olduğumuz olaylardan örnekler vermeye çalıştım. Günümüz değerlemeleri her geçen gün değişiyor. Bizlerin hayatlarını kolaylaştırdığını iddia ettikleri bu proje ve uygulamalara ayak uydurmak aslında bizlerin hayatlarını daha da zorlaştırıyor. Ancak bunu önlemek bizim elimizde. Bu nedenle öğrenmemiz ve hayatımıza tatbik etmemiz gereken bazı yaşamsal konular var.

Uygulama dünyasında, oldukça değerli zamanımızı bizden çalmak için çaba sarf eden şirketler var. Siz uygulama ya da oyun içinde daha fazla zaman geçirdiğinizde, onlar daha fazla para kazanıyor. Tamamen analitik ve bilimsel yaklaşan bu şirketler, bizler ekranda kaldıkça daha fazla reklam gösterebileceklerini biliyor. Sadece hedeflemelerde kullanmak için bizim verilerimizi almakla kalmayıp zamanımızı da bizden alıyorlar. Hatta, keyif aldığımız birçok uğraşa ya da sevdiğimizimize ayırabileceğimiz değerli zamanımızı bizden uzaklaştırıyorlar. Artık direksiyonu onların elinden almamız gerekiyor. Hayatlarımızı çalmalarına izin vermemeliyiz. Bizlere sosyal medyanın ve interaktif kullanımların dünyayı çok daha güzel bir yer haline getireceğini öğretmişlerdi. Peki ama hâlâ bu fikre katılıyor muyuz?

Yaklaşık 100 yıl önce dünyada başlatılan savaşların en önemli nedeni siyah altın dediğimiz petroldü. Bugün hâlâ değerini koruyan bu altın, günümüzde enerji sistemlerinin değişimi ve her geçen gün tükenen hacmiyle geleceğe dayalı planlarda artık ön sıralarda yer almıyor. Bugün dünyanın en büyük şirket ve marka sıralamasında liste başı olarak Google, Facebook, Amazon gibi veri şirketlerini görebilirsiniz. Çünkü günümüzde, veri artık petrolden çok daha değerli.

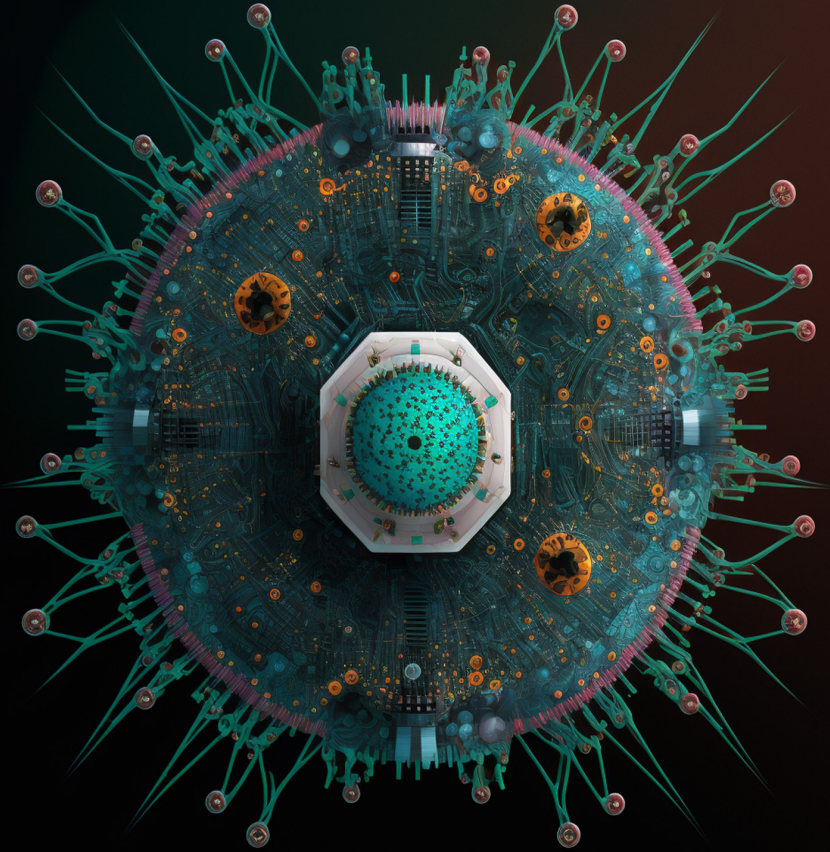
Bununla birlikte Amazon gibi “pazar yeri” (market place) dediğimiz milyar dolarlık şirketler hayatımızın merkezinde yer alıyor. Bu şirketler de veri kullanımlarını ön planda tutarak bizlere daha fazla ürün satma peşindeler. Apple, Samsung, LG gibi teknoloji şirketleri de diğerlerine benzer satış amaçlarıyla bu dijital veri savaşlarının en önünde yer alan markalardan sadece birkaçını oluşturuyor. Bu kitapta yer alan manifestoyu dikkatlice okumanızı tavsiye ediyorum.

Başlayacak olan savaşta, şirketler tarafından kullanılan bir piyon mu olacaksınız, yoksa doğru kararlar vererek, hayatlarınızın çalınmasına izin vermeyenlerin safında mı yer alacaksınız? Bu önemli kararı siz vereceksiniz. Bırakın onlar, sizin hâlâ onlara inandığınızı zannetsin! Şimdi hamle sırası size geldi, gerisini onlar düşünsün!

Erkan Terzi

İstanbul, 2023

www.erkanterzi.com

DIJITAL YALANLAR

1992 yılında, bilgisayarla tanıştığım ilk zamanı hatırlıyorum. Öğretmenimiz bizi soğuk bir odaya götürdü. Yaklaşık 20 bilgisayarın yer aldığı odada ilk defa karşılaştığım klavyeyle siyah ekranda DOS komutlarını çalışıyorduk. C harfi burada D harfi hemen yukarısında derken noktayı bulduk mu tamamdır! CD... Sonrasında görsel geliştirmeler, sistemler derken hayatımızın tam merkezine İNTERNET geldi! İnternetin hayatımıza girdiği andan itibaren her gün bir yerlerde cirit atıp durduk. Hem iş hem de kişisel kullanımlarımız sonucunda farkında bile olmadığımız birçok alanda ayak izlerimizi bıraktık. Bugünün reklam ve veri dünyasını yönetmek için oldukça iddialı olan Google, Facebook, Apple, Amazon gibi markalar için harika ayak izleri vardı. Onların milyar dolarlarına milyarlar ekledik. Tabii bir de değinmeden geçemeyeceğim, mobil dünyanın uygulamalar ailesiyle de karşılaştık. Akıllı telefonumuz elimiz, ayağımız, her şeyimiz oldu. Sosyal Medya, Web 1, 2, 3 derken meta-verse dünyası da geldi ve tam manasıyla çıldırdık!

Bugün dünyada petrolden daha değerli olan şey sizlerin de tahmin ettiği gibi veri, yani bilgi. Artık ismine her ne derseniz deyin ama ülkeleri, ekonomileri yönetenlerin hâlâ siyasetçiler, bazı örgütler ya da gruplar olduğunu düşünüyorsanız oldukça yanılıyorsunuz. Lise döneminde kimya öğretmenim, dünyayı yöneten ve sırlarını açığa çıkaran en önemli bilimin kimya olduğunu söylemişti. Sanırım her kime sorarsanız sorun, buna kendi alanıyla ilgili cevap verecektir. Ancak günümüzde hayatlarımızın içine giren; kendimiz hakkındaki bizim bile unuttuğumuz birçok davranış ve bilgiyi unutmayan; tüm bunları işleyen ve uygulamaya alan sistemler hayatımıza girmiş durumda.

Paranın hüküm sürdüğü dünyamızda kapitalizmin bizleri getirmiş olduğu dünya “daha çok para” diye haykırıyor. Proleter

olan bizler ise bu paranın peşinden gitmeye devam ediyoruz. Bunun nedeni çok açık ve oldukça manidar. Bu hususta bunu tek bir şey için yapıyoruz: “yaşamak”. Şimdi, merkezi “ekonomi” olan bu dünyanın merkezine biraz daha odaklanalım. 2021 yılında dünyanın en büyük markalarının sıralaması: Amazon, Apple, Google, Microsoft, Tencent, Facebook, Alibaba ve bu şekilde devam ediyordu. Sizce bu şirketler için veri işin neresinde? Veri toplamak sizce de bu şirketler için önemli mi? Sorunun cevabı oldukça net: Çok önemli. Daha birkaç gün önce Apple hisse senedi değeri 3 trilyon doları geçen ilk şirket oldu. Veri değeri çalışmaları olmadan bu rakamları elde etmek ne kadar kolay olurdu, değil mi? Geçen günlerde sadece Apple bazı veri takibi konularıyla ilgili güncelleme yayınladı. Buna göre artık iPhone işletim sistemlerinde kullanıcılar, takip yapan uygulamaları kapatabilecekti. Sizce ne oldu? 18 yıl sonra Facebook tarihinin en büyük düşüşünü aynı gün içinde yaşadı. Tam olarak 256 milyar dolar! Apple, bunu neden yaptı diye sorarsanız, bunun cevabı kesinlikle bu şirketler arasında yaşanan “dijital savaşlar”dır, diyebiliriz. Sanırım sizin için de taşlar artık yerine oturmaya yavaş yavaş başladı. Veri konumuza devam edelim. Bugün dünyada özellikle kişisel veri güvenliği konusunda birçok çalışma yapılıyor. Özellikle Kuzey Amerika ve Avrupa bu konuda önde gelen bölgeler arasında yer alıyor. Oldukça şaşırtıcı değil mi? Veriyi işleyen bu markaların, şirketlerin merkezleri de zaten bu kıtalarda, bölgelerde yer alıyor! GDPR veya California Consumer Privacy Act bu çalışmalara örnek verilebilir. Burada yer alan maddeler, veri alımına ve kullanımına bazı sınırlamalar ve kurallar getiriyor. Aslında gözükene, biz tüketicilerin yararı için kullanılan kurallar bütünü. Ancak sizce de bu markalar veri pastasını başkalarına bırakırlar mı? Tabii ki hayır!